

HANKEKUVAUS 1.1.2011–31.12.2013Taustaa

YHDESSÄ-yhdistys/TOGETHER association ry. on vuonna 1998 perustettu maahanmuuttajien ja suomalaisten yhteinen yhdistys, jonka päätavoitteita ovat moniarvoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen, kotoutumisen tukeminen ja maahanmuuttajien työllistymisedellytysten parantaminen sekä maahanmuuttajien oman toiminnan mahdollistaminen. YHDESSÄ-yhdistys tarjoaa toimintatiloja lukuisille maahanmuuttajayhteisöille, jotta nämä voisivat järjestää mm. omakielistä, omaa kulttuuria ylläpitävää toimintaa. Toiminta on aiemmin keskittynyt Lausteelle yhdistyksen ylläpitämään perhekeskus Veraan, alkuvuodesta toiminta on siirtymässä Varissuon kirjaston tiloihin.

YHDESSÄ-yhdistyksen toimintavuosien aikana on havaittu, että maahanmuuttajat tarvitsevat jatkuvaa tukea työllistymistilanteensa parantamiseen. Yhdistyksen toiminnassa vahvasti mukana olevat maahanmuuttajayhteisöt ovat erityisesti painottaneet helposti lähestyttävän, maahanmuuttajaa lähellä olevan palvelun merkitystä. Viranomaisten tarjoama tuki (työvoiman palvelukeskus, sosiaalitoimi ja työ- ja elinkeinotoimistot) ei siis yksin riitä, vaan tarvitaan kolmannen sektorin toimijoita, jotka ovat riittävän joustavia ja helposti lähestyttäviä.

Näihin tarpeisiin vastaamiseksi yhdistys suunnitteli vuonna 2007 kolmevuotisen Dana-hankkeen, jonka tavoitteena on ollut parantaa pitkäaikaistyöttömien tai vaikeasti työllistyvien maahanmuuttajien etenemistä omalla työllistymispolullaan, pääsyä työelämään ja vahvistaa heidän tietojaan ja taitojaan toimia yhteiskunnassa.

Hankkeessa on (1) annettu ohjausta ja neuvontaa sekä (2) tarjottu työelämävalmennuspaikkoja perhekeskus Veran tehtävissä ja (3) kartoitettu kohderyhmän kannalta keskeisiä palveluita ja työnantajia sekä luotu työnantajaverkostoa.

Hankkeen kolmen toimintavuoden aikana on annettu ohjausta ja neuvontaa noin 130 henkilölle ja tarjottu TEV- tai työllistämismahdollisuus 110 henkilölle. Osallistujista hieman yli 75 % on ollut vaikeasti työllistyviä tai pitkäaikaistyöttömiä. Avoimen ohjauksen kautta noin 40 % osallistujista on löytänyt työ-, harjoittelu- tai opiskelupaikan ja harjoitteluryhmässä tämä prosentti on noin 60.

Kolmevuotisten kokemusten perusteella yhdistys hakee Neda-jatkohanketta, jossa pääpainopisteet ovat hyvin aiempien vuosien kaltaiset, mutta joka lisäksi vastaa toiminnassa vahvimmin esille nousseisiin uusiin tarpeisiin.

1) Matalan kynnyksen ohjaus ja tuki / avoin ohjaus

Neda-hankkeessa jatketaan matalan kynnyksen ohjaus- ja tukimuotojen kehittämistä maahanmuuttajataustaisille työnhakijoille. Asiakasta autetaan täsmentämään omia tavoitteitaan, vahvistetaan hänen luottamusta omiin kykyihinsä ja ohjataan mm. työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin, koulutukseen ja työelämään. Ohjaus voi jatkua myös sen jälkeen, kun asiakas on päässyt esim. harjoitteluun tai työmarkkinoille. Asiakasta ja hänen työnantajaansa voidaan mentoroida erilaisissa ongelmatilanteissa ja näin ehkäistä mahdolliset keskeytykset ja asiakkaan putoaminen pois työmarkkinoilta. Toiminnan tarkoituksena on viedä asiakasta kohti työhallinnon kanssa tehtyjen suunnitelmien toteutumista. Se toteutetaan vahvistamalla asiakkaan omia kykyjä toteuttaa näitä tavoitteita, ei tekemällä pelkkiä uusia suunnitelmia. Suunnitelmat saatetaan pienempiin osiin joita lähdetään yksi kerrallaan viemään eteenpäin. Tärkeintä on kuitenkin etsiä hakijan realistisia kykyjä ja viedä häntä konkreettisesti eteenpäin.

Avoimessa ohjauksessa haastetta on tuonut kohderyhmän impulsiivisuus ja toiminnan pitkäjänteisyyden puuttuminen. Avoin ohjaus kaipaa jonkin verran uudistamista, jotta sen tulokselliset tavoitteet saadaan toteutumaan. Tämän vuoksi avoimen ohjauksen sisältöä ja aikataulua kehitetään uudessa hankkeessa. Hankkeeseen palkataan osa-aikainen ohjaaja, joka vastaa avoimesta ohjauksesta, yhteydenpidosta työnantajakontakteihin sekä te-toimistoon ja palvelukeskukseen sekä avoimen ohjauksen tulosten raportoinnista. Uudessa hankkeessa ohjaajalla on tietty avoimen ohjauksen päivystysaika, jolloin hän vastaanottaa asiakkaita ja keskittyy täysipainoisesti myös aiemmin ohjauksessa käyneiden tavoittamiseen ja pitkäjänteiseen työhön heidän kanssaan. Ohjaaja kehittää yhteistyötä te-toimiston ja palvelukeskuksen kanssa niin, että asiakkaat saapuvat avoimen ohjauksen päivystykseen te-toimiston tai palvelukeskuksen lähettämänä. Lisäresurssilla avoimessa ohjauksessa voidaan tavoittaa vuosittain 60 henkilöä.

2) TEV-ohjelma

Hanke tarjoaa työelämävalmennuspaikkoja harjoitteluohjelmassa siivous- ja keittiö/kahvilatoiminnoissa sekä ohjaustehtävissä atk-huoneessa ja ompelupajassa. Valmennukseen tulevat asiakkaat voivat TEV:n avulla parantaa työllistymisedellytyksiään ja kehittyä ammatillisesti. Kaikille harjoitteluun osallistuville pyritään takaamaan omalla polulla myös seuraava askel, jotta harjoittelu ei jää vain yksittäiseksi toimenpiteeksi.

TEV-ohjelmassa panostetaan uudessa hankkeessa erityisesti käytännön toiminnan toteutumiseen. TEV-ohjelmaan otetaan vuosittain 40 henkilöä.

Uudessa hankkeessa jatketaan hygieniatietouden opettamista ryhmäläisille ja mahdollistetaan hygieniapassitestiin osallistuminen 20 henkilölle, sillä tämä on ollut sekä tärkeä motivaation lähde toimintaan osallistumiselle että merkittävä askel työllistymisessä keittiö- tai siivousalan töihin. Hygieniatietouden opetuksesta vastaa myös jatkohankkeessa hankkeen henkilöstö.

Hygieniapassitestin lisäksi uudessa hankkeessa kehitetään atk-luokan laitteistoa ja atk-ohjausta niin, että toimintaan osallistuvat harjoittelevat perustaitojen lisäksi erityisesti sähköisten verkkopalveluiden ja cv-netin käyttöä. Samalla raportoidaan ELY-keskukselle mahdollisista cv-netin käytössä ilmenevistä haasteista ja kehittämisajatuksista. Atk-ohjauksesta vastaa hankkeen henkilöstö. Näin tehdään toiminnasta motivoivaa ja tavoitteellista myös sellaisille, erityisesti miespuolisille, henkilöille, joiden työllistymistavoitteet eivät liity keittiö- tai siivousalan töihin. Lisäksi hankkeen toimintaohjelmaa sekä lukujärjestyttä saadaan näin monipuolistettua ja kohdennettua paremmin harjoittelijoiden tarpeisiin.

3) Selvitys- ja kehittämistoiminta sekä verkostot

Hankkeessa selvitetään kohderyhmän kannalta keskeisiä työnantajia ja luodaan näihin yhteistyöverkosto. Samalla kartoitetaan yhdessä alueen toisten työllisyyspoliittisella avustuksella toimivien toimijoiden kanssa mahdollisuuksia laajamittaisempaan yhteistyöhön, jonka avulla olisi mahdollista löytää aina tarkoituksenmukaisin työ- tai sijoituspaikka hakijan lähtökohdista.

Uudessa hankkeessa päivitetään aiemmin luotua työnantajien yhteystietolistausta ja kartoitetaan pitkäkestoisempia kontakteja työnantajiin ja työpaikkoihin. Tarkoituksena on, että osallistujille olisi tarjota mahdollisimman paljon hyviä jatkumahdollisuuksia näihin paikkoihin joko palkkatyöhön tai erilaisiin työhallinnon toimenpiteisiin. Hankkeessa panostetaan myös niiden harjoittelijoiden ohjaukseen, jotka ovat löytäneet hankkeen kautta harjoittelu- tai työpaikan. Näin pyritään ehkäisemään se, että harjoittelijat jäävät lyhytkestoisten harjoittelujen jälkeen vaille työtä ja palaavat työmarkkinoiden ulkopuolelle, jolloin myös opitut työelämä tiedot ja -taidot unohtuvat.

Hankkeen kohderyhmät

Hanke tarjoaa henkilökohtaista tukea, neuvontaa ja ohjausta työ- ja elinkeinotoimiston ja palvelukeskuksen asiakkaina oleville maahanmuuttajataustaisille työttömille työnhakijoille. Haasteellisimpina kohderyhmänä ovat ne henkilöt, joiden tilanne työmarkkinoilla on erityisen heikko: luku- ja kirjoitustaidottomat, suomen kieltä heikosti osaavat, pitkään kotona olleet äidit sekä fyysisesti tai psyykkisesti vajaakuntoiset. Tälle kohderyhmälle on luonteenomaista, että heillä on vähäisesti kokemusta kodin ulkopuolisesta työelämästä tai koulutuksesta. He tarvitsevat erityisen paljon henkilökohtaista tukea, ohjausta ja rohkaisua päästäkseen eteenpäin työllistymispolulla. Heille pitää luoda luontainen halu siirtyä pelkästä oman kodin ympäristöstä kohti työllistymistä kehittävää ympäristöä. Toisen kohderyhmän muodostavat ne työttömät työnhakijat, joilla on jo paremmat työelämävalmiudet. He tarvitsevat erilaista tukea, enemmän tietoa koulutus- ja työllistymismahdollisuuksista sekä lainsäädännöstä ja konkreettisia neuvoja mistä ja miten etsiä ja kysyä.

Erityisesti heikommat taidot omaavien kohderyhmä on todettu kolmevuotisen hankkeen aikana hyvin haastavaksi, ja suurimpia ristiriitatilanteita on tuottanut kielitaidon lähes täydellinen puuttuminen. Vaikka hankkeella pyritään yhä vastaamaan myös esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidottomien sekä suomen kieltä hyvin heikosti osaavien ohjaukseen, on hankkeen harjoitteluryhmään sisällöllisten tavoitteiden vuoksi perusteltua ottaa henkilöitä, joiden suomen kielen taito on riittävä toimintasisältöjen sisäistämiseksi. Koska hankkeessa ei anneta peruskielenopetusta, pyritään heikoimman kielitaidon omaavat ohjaamaan hankkeen avoimen ohjauksen kautta kielikoulutukseen.

YHDESSÄ-yhdistyksellä on laaja kontaktipinta hankkeen kannalta keskeisiin ryhmiin, erityisesti Itä-Turun alueen maahanmuuttajiin ja heidän omakielisiin yhteisöihinsä. Perhekeskuksella on monivuotinen kokemus työskentelystä heikoimmassa asemassa olevien maahanmuuttajien parissa. Näin perhekeskuksella on hyvät edellytykset tavoittaa hankkeen kannalta keskeisiä asiakasryhmiä ja tarjota

heille ohjausta ja tukea huomioiden asiakkaan lähtökohdat, elämäntilanne sekä kieli- ja kulttuuritausta. Tiiviin yhteistyön jatkaminen työhallinnon ja kaupungin kanssa on tavoitteiden toteuttamiseksi välttämätöntä.

Hankkeen sisältö

Hankkeessa työskentelevät ohjaajat selvittävät asiakkaan osaamista, jaksamista ja mahdollisuuksia päästä eteenpäin työmarkkinoille. Asiakkaalle tehdään suunnitelma, joka toimitetaan myös hänen omalle työvoimaneuvojalleen. Suunnitelma tehdään tukemaan ja täydentämään työhallinnon kanssa tehtyjä suunnitelmia. Suunnitelman etenemistä seurataan yhdessä asiakkaan kanssa. Ohjaaja jalkautuu tarvittaessa yhdessä asiakkaan kanssa työpaikkakäynneille ja etsii tälle jatkopaikan eri sijoitusmahdollisuuksia hyväksikäyttäen, koulutuksesta tai avoimilta työmarkkinoilta.

Hankkeeseen tullaan te-toimiston tai palvelukeskuksen lähettämänä. Asiakas voi myös suoraan ottaa yhteyttä hankkeeseen, mutta käytännössä hankkeen teknisten reunaehtojen vuoksi kaikkien osallistujien pitää olla yhteydessä työ- ja elinkeinotoimistoonsa, vaikka ensimmäinen kontakti syntyisikin muulla tavoin. Siksi työ- ja elinkeinotoimistojen aktiivisuus on myös tärkeää, jotta asiakkaiksi valikoituu juuri heidän näkökulmastaan tarkoituksenmukaisia henkilöitä.

Avoimeen ohjaustoimintaan voi vuosittain osallistua enimmillään 60 henkilöä. Toiminnassa pyritään siihen, että asiakas pääsisi mahdollisimman nopeasti ohjaajan vastaanotolle. Ohjauksen ajallinen kesto ja intensiiviteetti vaihtelevat asiakkaan tarpeiden mukaan. Yksilöohjauksen lisäksi voidaan järjestää keskustelu- ja vertaistukiryhmiä tai ryhmiä, joissa opetellaan esim. työhakemuksen laadintaa tai valmistautumista työhaastatteluun. Vaikka tarjottava ohjaus on pääasiassa yksilökeskeistä, huomioidaan myös asiakkaan perhetilanne ja hänen elämäntilanteensa kokonaisuudessaan. Työtapa on asiakasta sekä hänen kielellistä ja kulttuurista taustaansa arvostava. Ohjausta pyritään tarpeen mukaan antamaan myös asiakkaan omalla äidinkielellä.

Ohjauksen toteuttamiseksi asiakkaan omalla äidinkielellä kehitetään uudessa hankkeessa mentor-mallia, jossa jo paremmat työelämävalmiudet omaavia maahanmuuttajataustaisia henkilöitä voidaan työllistää tai ottaa harjoitteluun apuohjaajiksi. Näin henkilöt, joilla on jo suomen kielen osaamista sekä kokemusta suomalaisista työmarkkinoista, voivat ohjata omaan kieliryhmäänsä kuuluvia henkilöitä työhaussa ja työelämävalmiuksien saavuttamisessa.

Hanke tarjoaa myös työelämävalmennuspaikkoja harjoitteluohjelmassa, kahvila- ja siivoustoiminnassa sekä atk-, ompelu- ja mentorohjaajina sekä mahdollisissa muissa ohjaustehtävissä (esim. kieliavustajat). YHDESSÄ-yhdistys on jo vuodesta 2002 tarjonnut harjoittelupaikkoja, joten sillä on monipuolinen kokemus monikulttuurisen työyhteisön ohjaamisesta ja harjoitteluohjelmien koordinoinnista. Nedahankkeen tavoitteena on kehittää TEV-ohjelmaa niin, että se entistä monipuolisemmin vahvistaisi osallistujien työelämätaitoja ja antaisi hyviä valmiuksia siirtyä joko suoraan avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai jatkoharjoittelupaikkoihin.

TEV-jakson pituus määritellään kunkin henkilön valmiuksien mukaisesti siten, että se on pääsääntöisesti lyhimmillään 2-3 kk ja pisimmillään 4 kk. TEViin osallistuville henkilöille laaditaan henkilökohtainen jatkosuunnitelma, jonka etenemistä tuetaan ja seurataan. TEV-jaksoille osallistuu vuosittain noin 40 henkilöä.

Hanke järjestää YHDESSÄ-yhdistyksessä myös palkkatukipaikkoja vaikeasti työllistyville. Nämä osallistujat ovat hankkeen ohjauksessa, mutta heidät merkitään yhdistyksen alaisiksi työntekijöiksi. Nämä palkkatukipaikat ovat pääosin samoissa tehtävissä kuin työelämävalmennukseen osallistujat, eli siivous- ja keittiötyössä. Lisäksi palkkatuella pyritään työllistämään hankkeeseen mentor-ohjaajia.

Hankkeen kannalta erityisen keskeistä yhteistyötä Työ- ja elinkeinotoimiston ja työvoiman palvelukeskuksen kanssa jatketaan ja tiivistetään entisestään. Uudessa hankkeessa pyritään erityisesti löytämään toimintamalleja palvelukeskus-yhteistyön kehittämiseksi ja tiivistämiseksi, jotta yhä useampi palvelukeskuksen asiakas löytäisi hankkeeseen. Työ- ja elinkeinotoimiston kanssa tehtävää yhteistyötä on konkretisoitu viimeisen hankevuoden aikana, ja tätä yhteistyötä pyritään myös edelleen tiivistämään. Käytännössä tämä tarkoittaa te-toimiston henkilöstön päivystyksiä ja tiedonantoa TEV-ryhmien aikana.

Kohderyhmän tarkempi erittely

Kohderyhmään kuuluu vaikeasti työllistyviä, pitkäaikaistyöttömiä, vajaakuntoisia sekä normaalit valmiudet omaavia henkilöitä.

Hankkeen toiminta-alue

Hankkeen toimintapaikka on Turku, mutta sen palveluita voivat hyödyntää kaikki Varsinais-Suomen alueella asuvat maahanmuuttajat. Toiminta siirtyy Lausteelta Varissuon uusiin tiloihin ja keskeinen sijainti maahanmuuttajien asuinympäristössä mahdollistaa toiminnan laajentamisen.

Hankkeen henkilöstö ja yhteistyötahot

Hankkeessa toimii kaksi täysipäiväistä ohjaajaa, joiden työnkuvaan kuuluu TEV-ohjelmasta vastaaminen, henkilökohtainen ohjaus ja pienryhmäohjaus sekä jalkautuminen asiakkaan kanssa esim. työpaikkakäynneille. Ohjaajat vastaavat hygieniatietouden ja tietotekniikan ohjaamisesta TEV-ryhmäläisille. He tekevät myös laajempaa verkosto- ja selvitystyötä. Hankkeesta ja TEV-ohjelmasta vastaavien ohjaajien lisäksi hankkeeseen palkataan osa-aikainen ohjaaja, joka vastaa avoimen ohjauksen sisällön toteutuksesta, tavoitteiden toteutumisesta ja raportoinnista. Ohjaajien tueksi voidaan työllistää palkkatuella mentor-ohjaajia, jotka voivat antaa omankielistä ohjausta hankkeen kohderyhmään kuuluville henkilöille. Lisäksi hankkeesta kustannetaan tarvittavia suomen kielen opetuskustannuksia.

Hanke tekee tiivistä yhteistyötä perhekeskuksen muiden toimintojen ja henkilöstön kanssa sekä eri maahanmuuttajayhdistysten kanssa. Asiakkaan tilannetta ja osaamista kartoittaessa hankkeen ohjaaja tekee tiimityötä perhekeskuksen muun henkilöstön kanssa (toiminnanohjaajat sekä osa-aikaisesti mm. suomen opettaja). Perhekeskuksessa toimivien yhdistysten kautta saadaan mm. tiedotettua toiminnasta tehokkaasti.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Varsinais-Suomen alueella olevat työ- ja elinkeinotoimistot ja palvelukeskukset, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä asiakkaan työllistymispolun selvittämisessä sekä polun etenemisen seurannassa. Toimistojen osoittamien yhteyshenkilöiden kanssa neuvotellaan myös hankkeen palveluiden tuloksellisuudesta ja kehittämistarpeista. Turussa ja sen lähikunnissa toimivat, työvoimapolitiittista koulutusta järjestävät oppilaitokset ovat niin ikään tärkeitä yhteistyökumppaneita. Heidän koulutustarjontaan tutustutaan säännöllisesti ja asiakkaita ohjataan niiden pariin.

Työnantajia pyritään saamaan niin tiiviiksi yhteistyökumppaneiksi kuin mahdollista. Erityisesti keskitytään palvelualojen työnantajiin, sillä kokemuksen mukaan palveluala on maahanmuuttajataustaisten henkilöiden suurin työllistäjä. Yhteistyöverkoston avulla voidaan parantaa asiakkaan työllistymistä ja työelämäkontakteja. Hanke tekee yhteistyötä myös muiden Turussa toimivien maahanmuuttajahankkeiden kanssa ja sen työntekijät voivat toimia asiantuntijoina erilaisissa yhteyksissä.

Seurannan ja arvioinnin toteutuminen

Hankkeelle on luotu ohjausryhmä, johon on kutsuttu sidos- ja kohderyhmien edustajia. Ohjausryhmä seuraa, tukee ja ohjaa hankkeen toimintaa. Asiakkailta ja yhteistyötahoilta pyydetään palautetta sekä

arvioita hankkeen toimivuudesta, kehittämistarpeista ja vaikuttavuudesta. Projektin henkilöstö tekee itsearviointia hankkeen aikana. Hanke tekee yhteistyötä oppilaitosten kanssa mahdollisen ulkopuolisen arvioinnin järjestämiseksi esim. opinnäytetyönä. Hankkeesta toimitetaan rahoittajien edellyttämät väli- ja loppuraportit.

Organisaatio, johon Neda-hanke sijoittuu

YHDESSÄ-yhdistys ry. ylläpitää ja hallinnoi:

I Vera-toiminta: avoin harraste- ja kurssitoiminta

(RAY)

- kurssit, kerhot ja harrasteet (atk- ja ompeluhuone, kieliopinnot jne.)
- kulttuurihankkeet
- tuki maahanmuuttajayhteisöille, yhteisöyhteistyö
- yhteisöharjoittelijoiden ohjaus

II Neda-hanke

(työllisyyspoliittinen avustus)

- TEV-ohjelma
- matalan kynnyksen ohjaus- ja tukitoiminta
- työntantajaverkostot, alan kartoitus- ja selvitystyö